

VAN GYEREKSZOBÁJA?

Megbízhatatlan ember, szószátyár, nyegle alak, kibírhatatlan fráter, kellemetlen pasas — ezek a súlyos megállapítások még aránylag elviselhetők. De jaj, kétszeresen jaj annak, akire egyszer a Társaság kimondja: ... »hiába, látszik, hogy nem volt gyerekoszobája . . . !« Ha ezt a szöveget a Társaság énekelné, nem is lehetne más a melódia, mint valami szomorú temetési éneké. Ebben a halálos ítéletben az a felfogás érvényesül, hogy vannak a társas érintkezésnek bizonyos finom megnyilvánulásai, megérzései, amely között teljes biztonsággal csak az ismerheti ki magát, akit már gyermekkorában ehhez szoktattak, erre neveltek. Ezt a szabályt tömérdek kivétel erősíti meg: kitűnő szelfmédmenek, akik a »legjobb« társaságban sem botlanak. És viszont igen sok előkelő gyermekszoba neveltjei, vagy helyesebben elneveltjei éppen nem dicsekedhetnek ezzel a tulajdonsággal. Róluk mondja a *pesti argó*, hogy »jó cselédszobájuk volt«, amivel arra is utal, hogy gazdag emberek gyermekeit gyakran egyedül és kizárólag a személyzet neveleli.

Vannak gyerekszobák, amelyek faláról csak éppen a szem számára hiányzik ez a tábla: »ITT MINDEN TILOS!« — a valóságban azonban ez a szellem uralkodik ott. Szegény gyerekek! Más apák büszkén hivatkoznak arra, hogy sohasem verik gyermekeiket — de a kicsinyek mégis olyan lelki haptákban állnak apjuk előtt, mint az indiai kaucsukültetvények kulija a rabszolgakorbácsot suhogtató munkafelügyelő előtt. Ismét mások elborzadnak azon a lázadáson, hogy a fiúk és lányok az évezredes papa vagy mama helyett egyszerűen keresztnevükön szólítják szüleiket. Pedig ez a »fegyelmeztelenség« sokkal kisebb hiba, mintha a gyerekszobában kaszárnyai fegyelem uralkodik. Baj van ott, ahol a szülői tekintélyt csak egy konvencionális megszólítás képviseli. Engedjék tehát szabadon a gyereket, de szoktassák rendre, fegyelemre, kötelességérzetre a maga jelentéktelen kis életében. A szerénység túlzásbahajtásával ne vágják el útját annak, hogy a felnőttben később *önérzet* fejlődhessék ki. Felesleges, hogy a gyerek mindenbe beleszóljon, de azért ne legyen elv, hogy »akkor beszélj, ha kérdeznék« ... Az arany középutat kell az egész vonalon megtalálni, de nincsenek aranyszabályok, hiszen a gyerekek nem számok, hanem emberek. (Igenis, *emberek!*) Ezt a középszert könnyen megtalálja az, akinek — volt gyerekszobája.

A szülői tekintélyt a legszigorúbb hangú *Hátra arc, indulj*« se tudja megmenteni akkor, amikor a gyerek — sokszor valóban vérfagyasztó — *kíváncsiságát* a szülő nem tudja kielégíteni. A gyerek kíváncsibb, mint a legszigorúbb tanár, a legfülesebb detektív és a legbuzgóbb riporter együttvéve — a szülő pedig csak a legritkább eset-

ben *polihisztor*, mindenről tájékozott tudós (hogy finoman fejezzük ki magunkat). A »tekintély« megóvása tiltja azt a választ, hogy »nem tudom«, marad tehát két út: hazudni vagy a gyerekre ripakodni. Veszélyes mind a kettő a szülőre nézve. A gyerek csodálatos memóriájával később rájön, hogy becsapták, még hozzá éppen szülei, akik annyira megbélyegzik a hazugságot — és ugyan csak csodálatos intelligenciájával szintén kisüti, hogy szülei kissé tájékozatlanok a tudományok terén! Ekkor azután már csak valóban az őrmesteri energia tarthatja fenn a szülői tekintélyt. (De meddig?) Mi segít tehát? Tessék figyelemmel kísérni a gyermek gondolatvilágának fejlődését, irányát és felkészülni a várható kérdésekre! És ne tessék mosolyogni a szülőn, aki elolvassa a meséskönyvet, amelyet gyermeke kezébe ad, hogy tudjon róla beszélgetni vele.

Sokkal helyénvalóbb dolog ez, mint a *gyereket idegenek előtt produkáltatni!* Természetes, hogy minden gyerek zseniális, amikor elénekli a »Hadnagy uram«-at, vagy elszavalja az egyszeregyet. De kétféle gyerek van. Az egyiknek tetszik a közszereplés, már kicsi korában »számokat« fog tanulni és rögtönzéseket gyakorolni a bácsik és nénik számára. És legszebb férfikorában még mindig csodálkozni fog, hogy a kifogástalanul összeállított mérleg láttára a főnök bácsik egyáltalában nem akarnak tapsolni. De hiába, ő már komédiás marad egész életére. A másik típus — a természetesebb, az őszintébb — már az első perctől kezdve utálja bedresszírozott számait, nézőközönségét és neheztel túlbuzgó rendezőjére is. Már a hathónapos gyereknél kezdik: »Mutasd meg a néninek, hol a szemed? Hát az orrod? A szád?« A gyerek unja és

már a »mutasd meg« szónál gyorsan elhúzza ügyetlen kezecskéjét szeme, orra és szája előtt, — amiből persze rövidesen »nagy szám« lesz és a produkció reklámozására a rendező-menedzser-szülők cirkuszi propaganda-főnököket megszégyenítő módon mindent elkövetnek.

Az áldozatul ejtett szerencsétlen rokonok és ismerősök pedig még jobban unják a dolgot, mint maguk a gyerekek. Hiszen ők nem csak egy csodagyereket ismernek, hanem esetleg ötszázat. Milyen unalmas dolog egy bélyeggyűjteményt végignézni annak, akit nem érdekel a bélyeg. Ugyanilyen nehéz a gyerekhez nem értő felnőtt helyzete a zseni csodalényekkel szemben. Pedig mennyivel kevesebb ember gyűjt bélyeget, mint gyereket! És nem csodálatos, hogy minden gyerekgyűjteményben csupa világritka Mauritius van ... ?

A gyerekeket tehát hagyják a gyerekszobában és főként *ne ültessék a vendéggel együtt asztalhoz*, mert a gazdasági világválság korában igazán elviselhetetlen látvány, ha a kicsike csak újabb játékszerek, meséskönyvek és aldunai utazások, vagy haragos pofonok kilátásbahelyezése árán hajlandó megenni a rántottcsirkét. Kíméljék meg ettől a vendéget, akinek nem volt gyerekszobája s akit még csak nem is kergettek gyerekkorában az asztal körül, ha nem akart — zsíroskenyeret enni.

A szülő, aki térdenállva könyörög kétéves kislányának, hogy próbálja fel az új cipőcskét, milyen címen tagadja meg tizenöt évvel később bakfislányától a mókus-bundát? Az iskolás gyermeknek dolgozatot hamisít az apa és pár évvel később erősen felháborodik, hogy fia az intőcédulára, vagy esetleg egy váltóra ráhamisítja apja nevét. Hogy lehet az, hogy a szülő, aki a kisgyerek zsenialitását

ban olyan könnyen ismeri fel a tőle örökölt tehetségeket, — a serdülő ifjú botlásaiban nem hajlandó észrevenni saját példáját, vagy nevelési hibáját? És a végzetes ellentétek! A gyerek, akitől megtagadnak mindent, ami nem feltétlenül szükséges, — felnőtt korában kétkézzel szórja haszontalanságokra pénzét. A legtöbb nemdohányzó felnőttnek — gyerekkorában elfelejtették megtiltani a cigarettázást. A szülő, aki a »pikkelő tanár« című közkeletű lemez meghallgatása után »mártír« gyermekének ad igazat, bizonyosan nem tud már visszamlékezni saját iskoláséveire, de később majd azt sem érti meg, hogy szorgalmas, lelkiismeretes, kötelességtudó fiát miért »üldözik« hivatali főnökei? Mindezek a kérdések már ott lapulnak a gyerekszoba bútorai között. S ha még csak az illedelmes kézcsókról, a csámcsogás-mentes evésről, vagy a lecke megtanulásáról van is szó, valójában már egy jövő élet világszemlélete van kialakulóban. De azért a kettőt mégsem kell összekeverni. *A gyerekszoba legyen a gyerek birodalma.* Államrendszere: a demokratikus köztársaság, két generáció egymást megértő kormányzása. Végrehajtó hatalma: az okos szeretet. Határa: a józan ész és a jóízlés.

